

Miha HUMAR*

DLAKAVA SLOJEVKA

ENA NAJPOMEMBNEJŠIH RAZKROJEVALK HRASTOVE HLODOVINE

Dlakava slojevka (*Stereum hirsutum* (Willd.) Pers.) je tipična saprofitska lesna gliva, zelo pogosta razkrojevalka hrastovega lesa. Nekateri avtorji menijo, da ime *Stereum hirsutum* ne označuje le ene vrste gliv, temveč to znanstveno ime označuje več med seboj sorodnih vrst, ki jih makro-

skopsko ne moremo ločiti, za to potrebujemo sodobne molekularne tehnike.

Za dlakavo slojevko so značilna večletna, majhna, kožasta plodišča, ki v več gostih slojih (glej slovensko ime glive), kot konzole izraščajo iz lesa. Včasih so tudi povsem ali delno prirasla na podlago. Plodišča so velika med 1 cm do 3 cm, široka pa od 2 cm do 8 cm. So tanka, debela le 0,5 mm

---

* doc. dr., Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Oddelek za lesarstvo, Rožna dolina, Cesta VIII/34, SI1000 Ljubljana, e. pošta: miha.humar@bf.uni-lj.si

Slika 1. Značilna plodišča dlakave slojevke izraščajo v plasteh. Robovi plodišč so zgubani kot robovi salonitnih strešnikov (foto: M. Humar)

do 1 mm. Zgornja površina plodišč je, kot pove že slovensko in znanstveno ime glive dlakava (*hirsut* – kosmat), z neizrazitimi koncentričnimi pasovi rumeno oranžnih do rumeno rjavih odtenkov. Podobnih barv je tudi tanko, čvrsto meso trosnjaka. Rob klobukov je navadno zguban kot rob salonitnih strešnikov (slika 1). Himenij je gladek. Mlad je oranžen, ko je star, posivi. Plodišča največkrat opazimo na čelih hlodov ali na lubju. Na hrastovih hlodih navadno plodišča izraščajo le iz beljave in na čelih tvorijo venec, ki obkroža

Slika 2. Plodišča dlakave slojevke najpogosteje izraščajo le iz beljave in tvorijo značilen venec okoli jedrovine (foto: M. Humar)

jedrovino (slika 2). Za trose je značilno, da vsebujejo veliko škroba, zato ob stiku z jodavico pomodrijo. Klobuki so včasih zaradi alg celo nekoliko zelenkasti, vendar gliva in alga ne živita v sožitju. Alge izkoriščajo le dober položaj klobukov za boljšo izpostavljenost sončnim žarkom in posledično učinkovitejšo fotosintezo.

Dlakava slojevka je zelo pogosta gliva in je razširjena po celotnem zmernotoplem pasu severne hemisfere. Povzroča belo trohnobo beljave listavcev, v kasnejših stopnjah pa lahko okuži tudi jedrovino. *S. hirsutum* razvrednoti veliko hrastovine in bukovine na skladiščih hlodovine. Te glive pa ne srečamo le na hlodovini, temveč tudi na lesnih izdelkih, ki so v stiku s tlemi. Pogosto razkraja hrastove kole, pilote, slabo impregnirane železniške pragove in telekomunikacijske drogove. Glivi ustrezajo temperature med 10 °C in 35 °C, optimalna je okoli 25 °C. S praktičnega vidika je zelo pomembno, da je gliva zelo občutljiva na pomanjkanje kisika. Tako lahko hlodovino na skladiščih zaščitimo s potapljanjem v bazene ali s škropljenjem z vodo. Gliva po drugi strani za svoje delovanje potrebuje zelo vlažen les, saj ga razkraja le, če njegova vlažnost presega 35 %. To pomeni, da hlodovino lahko pred to glivo zaščitimo tudi s hitrim razžaganjem in sušenjem žaganic.

Podobno kot številne druge lesne glive je tudi dlakava slojevka uporabna v zdravilne oziroma medicinske namene. V fermentorjih v tekoči glivni kulturi pridobivajo seskviterpen, ki ga v prehranskih dodatkih uporabljajo kot antioksidant (lovilec prostih radikalov). Poleg tega v več patentih opisujejo uporabnost glive v biotehnoških procesih biobeljenja. Hkratna inokulacija sekancev z glivama borov plutač (*Phellinus pini*) in dlakavo slojevko lahko bistveno zmanjša porabo energije pri sulfatnem postopku pridobivanja celuloze in s tem izboljša ekonomičnost procesa ter zmanjša negativni vpliv na okolje.